

SPORDA TEŞKİLATLANMA

(3)

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY
A.Ü.SBF

SPORDA TEŞKİLATLANMA;

- ★ **SPORA İLİŞKİN AMAÇLAR DOĞRULTUSUNDA, GENİŞ KAPSAMLI BİR İŞİN YA DA İŞLERİN GÖRÜLMESİ İÇİN KURULAN SPOR HİZMET KURULUŞLARIDIR.**

SPOORDA TEŞKİLATLANMANIN TARİHİ GELİŞİMİ

- ★ ***1894 Modern Olimpiyatların Düzenlenmesi Fikri (Pierre De Coubertin IOC)***
- ★ ***1896 Modern Olimpiyatların Düzenlenmesi***
- ★ ***1904 Uluslar arası Futbol Federasyonunun Kurulması (FİFA Cenevre)***
- ★ ***1932 Uluslar arası Basketbol Federasyonunun Kurulması (FİBA Münih)***
- ★ ***1947 Uluslar arası Voleybol Federasyonunun Kurulması (FİVB Paris)***

TÜRK SPOR TEŞKİLATI

* 1. CUMHURİYET ÖNCESİ TÜRK SPOR TEŞKİLATI

* 2. CUMHURİYET DÖNEMİNDEN GÜNÜMÜZE KADAR TÜRK SPOR TEŞKİLATI

1.CUMHURİYET ÖNCESİ TÜRK SPOR TEŞKİLATI (1)

- ✦ Orta Asya da yaşayan Türkler;
- ✦ *Vücut kültürüne ve spora büyük önem vermişlerdir.*
- ✦ **Güreş, Binicilik, Cirit, Okçuluk, Avcılık ve Top oyununun** Türklerin geleneksel sporları olduğu kabul edilmektedir.
- ✦ Bu dönemde savaş eğitime ve askeri hiyerarşiye uyum sağlamaya yönelik bir yapılanma söz konusu idi. Kurulan kurumlarda savaş eğitimi ön plandaydı.

1.CUMHURİYET ÖNCESİ TÜRK SPOR TEŞKİLATI (2)

- ★ **SELÇUKLULARDA;**

- ★ **ALPLİK VE YİĞİTLİK** ; Bu Kurumlar Spor Örgütlenmesinden çok askeri bir rütbe sıralaması söz konusudur.

1.CUMHURİYET ÖNCESİ TÜRK SPOR TEŞKİLATI (3)

★ OSMANLILARDA;

★ **TEKKE, AĞALIK(ORGANİZÖTÖRLÜK) VE HİMAYE(VAKIF)** ; Savaş Eğitime ve Askeri Hiyerarşiye uyum sağlamaya yönelik bir yapılanma söz konusu idi. Kurumlarda savaş eğitimi ön plandaydı.

Spor Tarihçilerine Göre;

- ★ İstanbul'daki **PEHLİVAN** Tekkelerinin en büyüğünün **ZEYREK YOKUŞUNDA** olduğunu ve burada **300 Pehlivanın** burada **ANTRENMAN** yaptığını belirtmişlerdir.
- ★ Ayrıca **KONYA'DA "Güreşçiler Mahallesi"** bulunmaktaydı.
- ★ Büyük yerleşim merkezlerinde ise çok sporlu, çok sporcusu olan bölgelerde zamanla **VAKIF** yönetimine gidildiği belirtilmiştir. **Tekke ve Vakıf ilişkisi** Anadolu da uzun ömürlü olmuştur.

SPOR TEKKELERİNDE İKİ YAPI BULUNMAKTAYDI; (1)

1.SPOR TEKKELERİNİN DİNSEL YAPISI;

- ✦ Güreşten önce dua okunur*
- ✦ Her tekkenin bahçesinde eski pehlivanlarının türbeleri bulunur.*
- ✦ Çırac-Ustalığa geçişte “**kısbet giyme**” törenlerinde duaların okunması.*

SPOR TEKKELERİNDE İKİ YAPI BULUNMAKTAYDI; (2)

*** 2.DÜNYEVİ YAPISINDA;**

- * Şeyh – Mürid ilişkisinde öğretmen sporcu ilişkisi söz konusu idi.**
- * Mürid sporcu, Şeyh'in öğretmenin buyruğunu yerine getirirdi.**
- * Bu durumun Dünya da bir çok uygulaması bulunmaktaydı, Örneğin;**
- * Şövalyelerin senyörlerin himayesinde hareket etmeleri gibi**

**TANZİMAT (YENİLEŞME HAREKETİ) İLE
BİRLİKTE;**

★ **KULÜP MODELİ BENİMSENMİŞ**

★ **OKUL PROGRAMLARINDA BEDEN
EĞİTİMİ VE SPOR DERSLERİNİN
KONMASI SAĞLANMIŞ (ÖZELLİKLE
ASKERİ OKULLARDA)**

★ **DAHA SONRA; ATLETİZM, BİSİKLET,
YÜZME, KÜREK, GÜREŞ, BASKETBOL
(Robert Kolej) VE FUTBOL BRANŞLARI
FAALİYET GÖSTERMEYE
BAŞLAMIŞTIR.**

TÜRKİYE VE DÜNYADA SPORUN KULÜP DÜZEYİNDE ÖRGÜTLENMESİ

★ DÜNYADA

★ 1850'LER

★ İngiltere, Blackhealt Proprietary School (1858)

★ İtalya'da Genova (1892)

★ Rusya'da Orekhovo-Zuyevo (1887)

★ TÜRKİYEDE

★ 1890'LAR

★ Galatasaray Okulu (1905)

★ Beşiktaş Semt (1903)

★ İmalat-ı Harbiye (MKE Ankara gücü,(1910) İşyeri Kulübü

FUTBOLUN FEDERE ÖRGÜTLENME BİÇİMİ

★ **1.1903- OSMANLI BESİKTAS
TERBİYE-İ BEDENİYE KULÜBÜ**

★ **2.1905- OSMANLI SULTAN-İ
GALATASARAY TERBİYE-İ
BEDENİYE KULÜBÜ**

★ **3.1907- FENERBAHÇE KULÜBÜ**

TÜRKİYE'DE İLK ORGANİZE EDİLEN FUTBOL LİGLERİ;(1)

★ İSTANBUL FUTBOL BİRLİĞİ (1903-1910)

★ 4 Yabancı Takımla Oynanmıştır;

★ MODA (1891)

★ ELPİS (1900)

★ İMOGENE (1900)

★ KADIKÖY (1899)

★ Futbol maçlarının düzenli ve programlı bir şekilde oynanmasını sağlamak için kurulmuştur.

TÜRKİYE'DE İLK ORGANİZE EDİLEN FUTBOL LİGLERİ;(2)

- ★ **BİRLİĞİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI;**
- ★ **1.Futbol mevsimini dolu ve çekici bir takvime bağlamak**
- ★ **2.Maçların hakemlerini görevlendirmek**
- ★ **3.Lig programının aksaksız olarak uygulanmasını sağlamak**
- ★ **4.Kurallar ya da uygulamalara ilişkin teknik ve yönetsel anlaşmazlıkları çözmek. Gibi görevleri vardı.**

İSTANBUL FUTBOL KULÜPLERİ LİĞİ (1910-1914)

★ Tek Sporlu (Futbol), federatif (Kulüplere dayalı), dikey örgütlenmiş bir Lig sistemidir.

★ AMACI;

★ 1.FUTBOLU YAYMAK

★ 2.FUTBOLCU SAYISINI ARTTIRMAK

★ 3.LİGE KATILAN TAKIM SAYISINI ARTTIRMAK.

★ 1905'te GALATASARAY, 1908'de FENERBAHÇE 'NİN KATILMASIYLA DAHA SONRA GENİŞLETİLEREK OKUL TAKIMLARI AĞIRLIKLIL CUMA VE PAZAR LİĞİ KURULMUŞTUR.

CUMA LİGİ (1913)

★ LİG, BU DÖNEMDE YARIŞMALARA (LİGE) ALINMAYAN **MAHALLİ TAKIMLARLA OKUL TAKIMLARI** TARAFINDAN KURULMUŞTUR. LİG, PAZAR LİGİNE ALTERNATİF OLARAK KURULMUŞTUR. **(1913)**

PAZAR LİGİ (1)

★ ARALARINDA **ERMENİ VE RUM**
KÖKENLİ KULÜPLER BULUNMAKTAYDI;

★ **ELPİS**

★ **PERA**

★ **ERMENİ BİRLİK**

★ **MACCABİ**

★ **STELLA** GİBİ ETNİK KULÜPLER VARDI.

PAZAR LİGİ (2)

★ AMACI;

- ★ *1920 'lerin siyasi yapısını yansıtan bir işbirliği içinde hareket etmek olmuştur.*
- ★ Oysa, **OKUL ve SEMT TAKIMLARI** da düzenli olarak **FUTBOL** oynamak istiyorlardı.

CUMA BİRLİĞİ (1915)

- ★ 1915 YILINDA PAZAR VE CUMA LİGLERİ ADIYLA ANILAN KÜMENİN BİRLEŞMESİYLE KURULMUŞTUR.
- ★ ANCAK 1918 YILINDA ÖRGÜTLENMESİNE İZİN VERİLMEYEN KULÜPLER, 1919 YILINDA **BESİKTAŞ'IN** ÖNDERLİĞİNDE **TÜRK İDMAN BİRLİĞİNİ** KURDULAR.
- ★ **BU ÖRGÜTSEL KARGAŞA DEVAM ETTİ . SONUÇTA, ÖNCE 1920-1921 SEZONUNDA "İDMAN İTTİFAKI HEYET-İ MUVAKKETESİ" SONRA 1922 DE İSE "TÜRKİYE İDMAN CEMİYETLERİ İTTİFAKI "** ADIYLA KURULDU

TÜRKİYE İDMAN CEMİYETLERİ İTTİFAKI (1922)

- ★ Türkiye'nin ilk çok sporlu, çok kulüplü örgütsel yapısıdır.
- ★ TİCİ, Cumhuriyet Türkiye'sinin ilk ulusal **SPOR YÖNETİMİ** olarak kurulmuştur.
- ★ Yusuf Ziya Öniş, Ali Sami Yen, Burhan Felek ve Nasuhi Baydar'ın öncülüğünde kurulan **TİCİ**, ile birlikte ilk spor federasyonları da kurulmaya başladı. İlk federasyonlar; **ATLETİZM, FUTBOL VE GÜREŞ** tir.

TÜRK SPOR KURUMU (1936)(1)

- ★ **1938 TARİHİNDE** Ankara'da toplanan sekizinci genel kongrede TİCİ'nin adını **“TÜRK SPOR KURUMU”** olarak değişmesiyle oluşan son gün kararıyla **Cumhuriyet Halk Partisine** bağlanan merkezi Ankara'da bulunan bir kuruluş haline getirilmiştir.

TÜRK SPOR KURUMU (1936)(2)

★ AMACI;

- ★ *Temiz ahlaklı yüksek karakterli sağlam bünyeli daima canlı ve şevkli nefsine ve ulusuna inanan, Türkiye Cumhuriyetini inkılaplarını ve yurdu korumayı en üst amaç edinmiş ve bu uğurda bütün varlıklarını vermeye hazır olan bir spor gençliği yetiştirmek*
- ★ *Sporun yayılmasına ve yükselmesine çalışmak*
- ★ *Türk sporculuğunu yurttan ve yurt dışında temsil etmek.*

BEDEN TERBİYESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (1938)

- ★ 18.7.1938 TARİH VE 3530 SAYILI YASAYLA **Başbakanlık makamına bağlı** olarak kurulmuştur. Türk Spor Kurumunun mallarıyla hukuk ve haklarını devralmıştır.
- ★ 3.6.1942 sayılı yasa ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır.
- ★ 13.2.1970 tarih ve 1/21-1156 sayılı kararname ile yeni kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredilmiştir.
- ★ 1980 yıllarda tekrar Milli Eğitim Bakanlığına bağlanarak Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı adını almıştır.
- ★ 21.5.1986 yılında ise spordan sorumlu bir devlet bakanlığına bağlanarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır.

BAŞARILAR DİLERİM

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY